

Referat fra møte i Kringkastingsrådet 02.09.10

May-Helen Molvær Grimstad ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Dagsorden:

09:30: Åpning

*Presentasjon av nye medlemmer/gjennomgang av dagens agenda.
v/rådets leder May-Helen Molvær Grimstad*

10:00: NRKs utenriksdekning holder fast på et verdensbilde som hører fortiden til.

*Innledning v/frilansejournalist og tidligere NRK-korrespondent Halle Jørn Hansen
Utenriksredaktør Knut Erik Holm svarer på kritikken.*

11:00: Kort beinstrekk

11:15: Å kjøpe seg dekning i NRK. Var Ekstremsportveko på Voss et engangstilfelle?

Innledning ved rådsmedlem Frank Rossavik.

12:00: Lunsj i messa.

13:00: Gjennomgang av klagesaker (sendt ut torsdag 19.august)

13:30: NRKs ledelse informerer

Tilstede fra rådet: Thomas Berland
Stein Gauslaa
May-Helen Molvær Grimstad
Mette Gundersen
May Hansen
Knut Haavik
Kristoffer Kanestrøm
Saera Khan
Gerd von der Lippe
Beate Bø Nilsen
Steinar Pedersen
Frank Rossavik
Elizabeth Skogrand
Helge Østbye

Tilstede fra NRK: Kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas
Mediedirektør Annika Bjørnstad
Programdirektør Grethe Gynnild Johnsen
Programdirektør Per Arne Kalbakk
Styreleder William Nygaard

Tilstede fra sekretariatet: Rådssekretær Erik Berg-Hansen
Referent Vetle Daler

May-Helen Molvær Grimstad åpnet møtet med å orientere om at tre rådsmedlemmer skiftes ut, Kristin Jensen, Shazad Rana og Steinar Ness, som alle vil bli erstattet før møtet i oktober.

NRKs utenriksdekning holder fast på et verdensbilde som hører fortiden til.

Utenriksdekningen er, ved siden av språk, det jeg registrerer at vi får flest henvendelser om. Mye av dette er knyttet til Midt-Østen-dekningen, sa Per Arne Kalbakk innledningsvis, før Halle Jørn Hansen slapp til med sitt innlegg.

- NRK sitter fast i verdensbildet fra i går, og makter ikke å formidle maktforskyvingen som skjer i verden, sa Halle Jørn Hansen, og anbefalte at NRK styrker gruppen av utenriksmedarbeidere. Han hadde en rekke forslag til hvordan dekningen kan bli bedre, blant dem flere korrespondenter, en egen medarbeider som fotfølger norske investeringer i utlandet, og en spesialmedarbeider med ansvar for FN og andre internasjonale institusjoner. (Halle Jørn Hansens innlegg vedlagt referatet).

Utenriksredaktør Knut Erik Holm takket for mange gode innspill. – Jeg er glad for at vi tar denne viktige debatten. Vi diskuterer mange av disse tingene hver dag. Når det gjelder korrespondentnett, har vi åtte korrespondenter. Men jeg mener det er for enkelt å bare se på korrespondentnett, vi har en stor avdeling her hjemme som følger resten av verden, sa Holm, og fortsatte: - Jeg er enig i at NRK med ubegrensede ressurser burde hatt tilstedeværelse i Berlin, vi forsøker å styrke Tyskland og Sentraleuropa-stoffet. Men jeg erkjenner at det er noen områder i Europa som ikke er dekket med korrespondenter. På den annen side har oppgraderingen av Urix styrket dekningen betydelig. NRK er det eneste mediet i Norge som har korrespondent i Afrika, og det er vi stolte av. Men vi har for lite reisebudsjett. Når det gjelder USA er det stor etterspørsel etter dette stoffet, men jeg er enig i at det kanskje har vært i overkant. Det er også for svakt at vi ikke er i Sør-Amerika, her bruker vi stringer Arnt Stephansen. For Asias del håper jeg Kina-korrespondenten skal reise mest mulig til andre områder i verdensdelen. Korrespondentstrukturen er for øvrig aldri hogget i stein, sa Holm.

- En stringer er ikke fast ansatt, men har en fast avtale, gjerne med en fast leveranse i bunn. Dette er en fastere tilknytning enn frilanser, oppklarte Per Arne Kalbakk. – Jeg er ikke uenig i at vi burde hatt korrespondent i Berlin og i India, for eksempel, men jeg må prioritere. Vi måtte velge mellom Berlin og London, og valgte London ut fra en helhetsvurdering – nyhetsbilde, sport og kulturfellesskap var viktige aspekter, sa Klabakk, og fortsatte: - Vi har utvidet på tv, og firedoblet sendetiden. Dette har gitt oss større bredde enn tidligere. De fleste medier i Norge og Europa har redusert sin utenriksdekning, vi har styrket den betraktelig det siste året. Dette er en primæroppgave, og er avgjørende viktig for oss.

Beate Bø Nilsen vill vite mer om kostnader knyttet til stringer kontra korrespondent. - Det er billigere med stringere, men det kommer an på bruken. Stringermodellen virker uheldig noen ganger, vedkommende er ofte villig til å jobbe, men vi har ikke penger, svarte Knut Erik Holm.

– Får dere tilbakemeldinger fra seere og lyttere på at utenriksdekningen bør styrkes? spurte Saera Khan. - Hadde det vært like stort engasjement som rundt Drømmehagen, hadde det vært hyggelig, svarte Per Arne Kalbakk. – Det er ikke tusenvis som skriver inn, men vi ser for eksempel at et utvidet Urix treffer et publikum som har savnet dybde i utenriksstoffet, sa han. Knut Erik Holm supplerte: - Vi får mange tilbakemeldinger fra folk som savner bredere dekning, men det store publikummet er ikke der, de er i de løpende nyhetssendingene, spesielt Søndagsrevyen. Vi har svært gode seertall der.

- Det har vært en sterk reduksjon av korrespondentnettet – er det pga teknologi eller er det et pengespørsmål? spurte Mette Gundersen. – Det er sammensatt, for eksempel har nedleggningen av Stockholm og København med kommunikasjoner og avstand å gjøre, svarte Per Arne Kalbakk. – Men det er også et pengespørsmål, det handler om prioriteringer, supplerte Holm.

- Jeg var en av de siste som nøt å være korrespondent for regionavisene i Brussel, sa Frank Rossavik. – Det er et paradoks at man bruker økonomiske argumenter for å redusere nå som teknologi og reisekostnader har gjort dette billigere. Spørsmålet er om man erstatter korrespondentene med å reise ut fra Marienlyst. Jeg mener nei, det er noe annet å være tilstede i et land, pleie kontakter, rapportere om hva som rører seg osv, i motsetning til å reise inn og snakke med et par kilder og så hjem igjen. Det er også en forskjell mellom å være en korrespondent som kun rapporterer det som skjer, og det å drive selvstendig journalistikk. Det siste burde NRK gjøre mer av i Brussel. Her foregår mye norsk politikk, det er faktisk nesten like mye innenriks- som utenriksjournalistikk. Her har NRK én person, og det blir som å fange en bit av Niagarafossen. NRK burde hatt ti personer her, i hvert fall to, mente Rossavik.

Gerd von der Lippe mente det var helt feil å la sporten avgjøre valget av London. – Det er jo bare fotball det dreier seg om. - Vi har like mye felles med Tyskland, og jeg ville valgt Berlin framfor Brussel. Det skjer mye i det tidligere Øst-Europa og Tyskland. Når det gjelder Sør-Amerika er det en fornærmelse å dekke dette fra Washington, mente hun.

- Det er et behov for å forklare verden slik den har blitt. Vekten må legges annerledes, NRKs utenriksnett må reflektere det. Man må finne løsninger for å supplere tilstedeværelsen, sa Stein Gauslaa, som berømmet Urix for å knytte til seg en rekke fagfolk.

- Antall korrespondenter er redusert, mens sendetida har økt. Jeg er ikke opptatt av antall korrespondenter, jeg er mer opptatt av det vi får som lyttere og seere, sa Knut Haavik. – Halle Jørn Hansens innlegg bærer preg av norsk utenrikstenkning. Jo lenger vekk, jo mer interessant. Jeg er mer opptatt av hva som skjer hos våre nærmeste naboer. Det er en forbausende fraværende dekning av Sverige og Danmark. Det eneste vi får er når prinser og prinsesser gifter seg. Det er jo Se og hør-journalistikk!, sa Haavik, og fortsatte: - Politikken er det helt taust om. Mange føler stor tilknytning og interesse for disse landene de besøker på ferie osv. Jeg etterlyser bedre dekning av våre nærmeste naboland, sa han.

- Nå ser jeg behovet for å vite mer om verden enn før jeg kom hit i dag, sa Mette Gundersen. – Jeg er ikke med på å sette det anglo-amerikanske opp mot det andre. Jeg vil ha mer av alt. For eksempel Iran, et spennende land som innebærer mer enn diktatur og menneskeundertrykking. Det er en oppgave NRK skal ha – nyhetsdekning, men også formidling av kunnskap om hva annet landene har enn det

som er i nyhetsbildet her og nå. Dette vil jeg se mer av. Når det gjelder forskjellen stringer/fast korrespondent, mener jeg at tilstedeværelse hele tiden skaper andre inntrykk hos en journalist enn om man blir sendt av gårde i ny og ne. Mitt ønske er utenriksdekning som i dag men i tillegg mer fra de verdensdeler som vokser seg sterkere og som vi vet lite om, mente Gundersen.

- Når det gjelder Midt-Østen, kommer det ofte klager på skjev dekning. En korrespondent har stor makt mht hvordan dette formidles. Hvordan jobber dere for at ulike synspunkter kommer inn? spurte May-Helen Molvær Grimstad.

– Det er et skille mellom de som alltid er negative til hva vi gjør og de som kommer med mer saklige meninger om det vi driver med. Dette diskuterer vi jevnlig innad i avdelingen, og forsøker å være så balansert som mulig. Det er ikke alltid mulig å vise alle parters syn i ett innslag. Vi balanserer på sikt. Jeg synes Sissel Wold gjør dette bra. Men det er alltid noen som mener det er motsatt av det hun sier, svarte Knut Erik Holm.

Beate Bø Nilsen mente at NRK har gått fra journalister som er spesialister til generalister. – Det er en verden i forandring, og vi er tettere knyttet til EU. Næringslivet vender sine kontorer mot fastlands-Europa mer enn London, sa hun.

- Vi bestreber oss på å gi et riktig bilde av verden, og rapportere korrekt om endringer i verdensbildet, sa Hans-Tore Bjerkaas. – Men jeg kan aldri frigjøre Knut Erik Holm fra byrden om å operere innen begrensede ressurser. Vi har lagt mer ressurser i utenriksdekningen, men om det er tilstrekkelig diskuterer vi fortløpende. For å nyansere bildet litt: Det er ikke bare nyhetsavdelingen og korrespondentnettets som står for utenriksdekningen, men også en økende mengde av internasjonale toppdokumenter på NRK2 som gir et utfyllende og fordypende bilde av verden. Det er altså mer enn det som fremkommer i rene nyhetsprogrammer. Når det gjelder Norden, har vi prioritert ned korrespondentene, men samtidig har vi fått på beina en nyhetsutvekslingsordning i Nordvisjonen med tilgang til alt nyhetsstoff fra våre søsterorganisasjoner. Men når det opp i konkurransen på desken? Kanskje ikke i Dagsrevyen, sa han, og la til: - London-korrespondenten ble for øvrig opprettet etter sterkt press fra det forrige rådet.

- Har NRK et verdensbilde som hører fortida til? Dekningen er et resultat av vurderinger som er gjort. NRKs utenriksavdeling teller til sammen 25-26 personer, det er en stor avdeling. I tillegg er det mange andre med kompetanse på huset, sa Grethe Gynnild Johnsen.

Per Arne Kalbakk var enig i at konstant tilstedeværelse og norsk blikk er noe annet enn akutte reportasjereiser. – Vi skal jobbe videre med å være fast tilstede flere steder på sikt. Det er som nevnt også andre som jobber med utenriksdekning, for eksempel Brennpunkt som jobbet mye med jagerflysaken i samarbeid med nyhetsavdelingen, sa han.

- Jeg opplever at vi er ganske enige, men jeg synes en del av innledningen ble borte i debatten. Vi er en stor investor i verden. Det må dere huske på i NRK. Næringslivet gjør kjempeinvesteringer på land som er langt borte, og dette er bra for begge parter. Men hva om det skulle gå galt for Hydro i Angola, for eksempel? De har 20 000 ansatte der. Alle norske medier bør følge disse tingene. Norge blir mer og mer avhengig av dette spillet med land ute i verden, avsluttet Halle Jørn Hansen.

Å kjøpe seg dekning i NRK

- Ekstremsportveko samlet inn 400 000 fra aktører i lokalmiljøet for å finansiere tv-sendingene fra arrangementet. NRK sa at dette var vanlig og uproblematisk. Bergens tidende fant ut at dette også gjelder flere arrangementer, som Finnmarksløpet og delfinalene i ESC. På Voss oppsto et gap mellom det man trodde man kunne få fra sponsorer og hva man fikk. Ekstremsportveko dekket da mellomlegget, og det er et klart regelbrudd, noe kringkastingssjefen også beklaget i BT. En idrett skal ikke kunne kjøpe seg dekning på bekostning av andre idretter. Jeg mener vi burde ha en runde på dette, for dette er bekymringsfullt. Dette feltet er ikke bare en serie av gråsoner, men et felt hvor tåkebankene ligger så tykke at lyssignalene fra k-sjefens kontor ikke når helt fram, sa Frank Rossavik i sin innledning. (Frank Rossaviks innledning er vedlagt)

- Det har utviklet seg en praksis som er slik du skisserer, med garantiordninger der arrangøren må garantere for sponsorplakater på et arrangement- Slik skal det ikke være, og dette har vi ryddet opp i, svarte sportsredaktør Rune Haug. – Vi gjør alltid en redaksjonell vurdering først, og sier ofte nei av redaksjonelle årsaker selv om en økonomisk vurdering tilsier at dette ikke ville koste NRK noe. Inntektene fra sponsering er viktig for oss og tv-seerne, det bidrar til mangfold og til å speile hele landet. NRK har satset på Ekstremsportveko siden 2005, og ønsker å satse videre. I år kostet dette oss 1,2 mill kr.. Ekstremsportveko bidro med 350 000 fra lokale sponsorer, og betalte ikke dette selv, forklarte Haug. - Hvorfor har det blitt en slik utvikling? spurte May Hansen. - Fordi vi har ønsket et så godt tilbud som mulig, kombinert med NRKs frykt for selv å ta risiko. Det er ikke bra, og det har vi ryddet opp i, svarte Haug.

- Å opplyse om hvem som har sponset et program er også nødvendig for å følge Europarådets konvensjoner. Det innebærer at publikum skal informeres om sponsingen, sa Helge Østbye.

- Du sa VM i friidrett kan bli vanskelig i 2011. Det norske folk er et av folkene i verden som er mest interessert i sport. Hvis man står i fare for å miste OL, friidrett og så videre – har dere vurdert å be om å få øke lisensen, knyttet til populære sportssendinger? spurte Gerd von der Lippe. – Vi har hatt friidrettsrettigheter gjennom EBU, men EBU mistet rettighetene til friidretts-VM i 2011 og 2013 til et svensk rettighetsselskap. Avstanden mellom det NRK kan betale og det som kreves er stor. Det er sannsynlig at betal-tv-stasjoner er mest reelle kjøperne. Derfor er det viktig med drahjelp fra sponsorer når vi kjøper rettigheter. OL 2014 og 2016 er også i fare, sa Rune Haug.

- Jeg tror det er uheldig for omdømmet til NRK hvis man får et bilde av kronerulling til dette, kommenterte May-Helen Molvær Grimstad. – Hvordan kommuniserer dere rundt disse spørsmålene?

- Vi vektlegger dette hver gang vi blir spurt hvorfor dette er så viktig for lisensbetalerne. Men vi har nok en oppgave i å bli bedre til å kommunisere dette til idretten, mente Haug.

– Hvordan kan et arrangement som Landsskytterstevnet bli en så kostbar produksjon? Det er jo bare folk som ligger på bakken og skyter på blink, spurte Knut Haavik. – Jeg skal invitere deg til neste stevne, så får du se, repliserte Rune Haug.

- Men dere har ikke svart på hovedspørsmålet: Faren for at alle impliserte parter rundt et arrangement kan rotte seg sammen for å sørge for dekning. Dette er jeg fortsatt bekymret for. Hva vil man gjøre? spurte Frank Rossavik.

- Jeg ser den samme faren, svarte Per Arne Kalbakk. - Alle parter vil ha minst mulig risiko, jeg mener at det ikke skal herske noen tvil om at enhver risiko skal ligge hos NRK. Vi må være åpne om disse vurderingene, sa han.

- Konkurrerende kanaler lokker med produktplassering, for eksempel Allsang på grensen på TV 2, hvor Halden stilte garanti. Det samme gjelder Sommerspillet i Arendal, hvor kommunen ga garanti. Har man etisk beredskap for disse tingene? spurte Stein Gauslaa.

- Det er helt rett at dette er et landskap med gråsoner, og det blir nok enda flere etterhvert. Produktplassering kommer inn også i lovgivningen. NRK må være lojal mot intensjonene i lovverket. Vi skal være tydelig på redaksjonelle prioriteringer. Vi skal kunne legge ut dette på nettet, så folk kan kikke oss i kortene. Og vi må være åpne på at vi vil benytte sponning som mulighet, det er viktig for at vi skal kunne vise bredde i kultur og idrett, sa Hans-Tore Bjerkaas, og fortsatte: - Dette er også viktig for at NRK skal være konkurransedyktig. Offentlig finansiert kringkasting skal være lojale mot reglene og mot intensjonene over tid, slik at vi ikke taper omdømme når slike problemstillinger kommer opp, sa kringkastingssjefen.

Gjennomgang av klagesaker

- Klagen blir tatt seriøst og skikkelig av NRK, det er sjelden k-rådet har noe substansielt å legge til. Hvis rådet går inn i konkrete saker er det problematisk i forbindelse med redaktøransvaret hvis vi blander oss for mye i detaljer, mente Helge Østbye. - BBC har et annet system, med en direktør med ansvar for etikk og klagebehandling. Det er et bedre instrument enn k-rådet mht å ta opp klager, mente han. - Rådet bør diskutere hvordan en eventuelt bør endre klagebehandlingen, og om det da er igjen så mange funksjoner til rådet at det er noen grunn til å opprettholde det. Rådet bør på slutten av perioden gi departementet et råd om dette, og om rådets videre skjebne, mente han.

- Vi fikk et imponerende foredrag fra etikkdirektøren i BBC på møtet i London i fjor. Det var reflektert og morsomt, sa Hans-Tore Bjerkaas. - Vi reflekterte rundt dette etterpå, problemet med ordingen er at den i verste fall kan pulverisere litt av linjeansvaret. Jeg er redd for å løfte ansvaret bort fra redaktørinja. K-rådet har utenforblikket som en "company man" ikke har. Hans uavhengighet har han innenfor BBC-systemet. K-rådet er annerledes, sa Bjerkaas.

- Vi er seerne og lytternes talspersoner, jeg tror ikke vi skal undervurdere den betydningen, kommenterte Knut Haavik.

Klager på fjerning av Fedrelandssalmen:

NRK har fått 400 e-poster om dette, og har allerede reversert vedtaket om å kutte ut Fedrelandssalmen på søndager. – Det er fint at dere snudde etter et folkelig engasjement, mente May-Helen Molvær Grimstad. Helge Østbye var ikke enig. – Det er synd at NRK ga etter for press fra en organisert aksjon, mente han. – Dette gjorde vi ikke etter organisert press, men vi hadde rett og slett behandlet saken for dårlig, sa Grethe Gynnild Johnsen.

- Forutsetningene for å sende salmen er endret, som åpning av søndagen er det helt unaturlig slik programskjemaet nå er. Jeg skjønner at NRK vil markere at tiden er annerledes. Men å fjerne den uten debatt og informasjon til lytterne er en annen sak, mente Stein Gauslaa.

- Vi blir alltid møtt med skepsis når vi gjør endringer. Framover vil sendeskjemaet bli mer omskiftelig. Jeg oppfatter dette som en kjærlighetserklæring til NRK, sa Grethe Gynnild Johnsen. Hans-Tore Bjerkaas fulgte opp: - Vi har en løpende gjennomgang av hele programvirksomheten, og gjør endringer. Men vi prøver å lokalisere endringsforslag som betyr mest for folk for å få beslutningene på riktig nivå, sa han.

- Det er et stort engasjement rundt NRK - folk har et eierforhold til NRK. Det er spennende å bli ringt opp av folk som har dette engasjementet, sa May Hansen.

Klage på DAB-kampanjen

Mette Gundersen hadde reagert på kampanjen. - At man bruker kjente mennesker til å lage opinionsdannelse er ikke tilfeldig. Det er verdt å merke seg at slokkingen er totalt markedsstyrt. Er det kommet mange reaksjoner på denne opplysningskampanjen? spurte hun.

- Vi har fått en del reaksjoner, og det har vært en del offentlig debatt om kampanjen. Her er det sterke sympatier og antipatier. Prøver vi å påvirke myndighetene på en utilbørlig måte? Nei, vi er tvert imot blitt oppfordret til dette fra myndighetene, sa Hans-Tore Bjerkaas.

- Jeg representerer en bedrift som lager lokalradio. Det vil være utenkelig å gå inn på DAB av økonomiske grunner. At man får større tilbud på DAB er sikkert riktig, men samtidig faller lokalradionorge ut hvis man slukker FM, sa Stein Gauslaa.

- Alle aktørene i radionorge er med. Det er uenighet i lokalradioforbundet, noen frykter for framtida. Men alle erkjenner at dette problemet må løses, kanskje med forlengelse av FM i visse områder, tilskudd e.l. Jeg håper dette blir drøftet i stortingsmeldinga som kommer. Det gjennomføres for øvrig også eksperimenter mht lokalradio på DAB, sa Hans-Tore Bjerkaas.

Klage på Radioselskapet på P2

- Man kan ikke slutte med ironi selv om noen ikke forstår den. Man burde hatt mer ironi i NRK, mente Knut Haavik.

Klage på sjenerende bakgrunnsstøy

- Spesielt i sportssendinger er det mye bakgrunnsstøy. For eksempel engelsk kommentator i bakgrunnen på engelske fotballkamper, sa Knut Haavik.

- I det internasjonale signalet vi mottar er publikumslyden lagt høyere og høyere, sa Per Arne Kalbakk. Annika Biørnstad kunne fortelle at det er et arbeid i gang for å gjøre noe med problemet. – Men det er en utfordring å lage en beskrivelse av riktig lydnivå uten å gå for langt inn i kunstneriske og andre valg. Dette er et stort arbeid, SVT har brukt ett år på dette. Prosjektet vårt inkluderer alt lydarbeid i NRK, og en konklusjon kommer i løpet av høsten, sa hun.

.
14.09.10
Vetle Daler